

“UKRAINIAN LABOR NEWS”
Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.
Subscription per year \$4.00
Telephone: J 1465.

“УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ”
Газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер, і суботу.
Видавці: Робітничо-Фермерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на розі вулиць Річард і МакГрегор, у Вінніпегу, Ман.
Передплата на рік \$4.00
Адреса: UKRAINIAN LABOR NEWS, Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada

ДЕСЯТЬ ДНІВ, ЩО ПОТРАЄЛИ КАНАДІЙСЬКИМ ПАРЛЯМЕНТОМ.

Через цілих десять днів канадський парламент був в обіймах завзятої сварки й двобою між консервативною а ліберальною партіями.

Не чекаючи, аж його таки остаточно повалить голосування в парламенті, Кінг пішов до генерал-губернатора, лорда Бінга, і пропонував йому розв'язати парламент.

ПРОГРЕСИВИ ЗРАДИЛИ — АЛЕ КОГО?

Уряд Кінга тримався завдяки піддержці прогресивних та робітничих послів, бо проти 116 консервативних Кінг мав лише 101 ліберальних послів.

Так сталося останніми днями в доміньому парламенті. Кількох фермерських послів західної Канади, які кажуть, що вони поступовіші за лібералів, нараз віддали свої голоси консерватам.

ПАРЛЯМЕНТ РОЗВ'ЯЗАНО.

Потерпівши поразку, М'єн зараз-же слідом Кінга вдався до генерал-губернатора, щоб він розв'язав парламент.

З чим-же придуть тепер прогресивні послы до своїх виборців? Які нові закони привезуть вони їм? Ніяких. Бо навіть ті, що були вже ухвалені останньою сесією парламенту, а де ще не є санкціоновані генерал-губернатором, підуть до коша.

РИПИНДЯ Й ПЕТЛЮРА.

Розрипілася Рипиндя на більшовиків за Петлюру, як та жінка в комедії “Кум Мпирошник”, що каже до чоловіка: “І коли тебе чортів візьмуть за мої гришки”.

Рипиндя бажала-б, щоб більшовиків чорт вхопив за гришки Петлюри, Назарука, Скоропадського й її самої. Але... чорт не дитина, щоб слухати дурного галатина? Як кажуть люди. Не послухав він і Рипинді.

Що-ж до самого Петлюри, то ми зовсім не хотіли-б вже й згадувати про него на шпальтах “У.Р.В.”, але бачимо, що Рипиндя дуже любить “разнообразие” — так треба її вдоволити. На іншому місці ми наводимо голоси української старокраєвої націоналістичної преси про діла “убиєного Симона”.

І так волинська газета “Наше Життя”, що колись близько стояла до Петлюри, ані словом про него не згадала після його смерті. Не варт, мовляв, не тільки доброго, але й злого слова.

Ось як пишуть українські націоналістичні газети про Петлюру? То-ж ляла-б їх Рипиндя, а не більшовиків. Більшовики що казали про Петлюру за його життя, те сказали про него й по смерті. Для Польщі П'єлсудского зроби Петлюра більше добра, чим для самої української дрібної буржуазії та міщанства, які сліпо йшли за ним під дур... під П'єлсудского кату.

Та Рипиндя невдоволена не тільки з більшовиків, які в своїй прямоті є послідовними до кінця, але невдоволена вона й тим, що за життя поборювали Петлюру, а по смерті плачуть за ним.

Не страшно, але трагікомічна річ, вона свідчить про безракірність, безідейність, безпринципність тих людей, про яких тільки одні більшовики все правду казали й кажуть. В тому то й ціла трагедія українського націонал-шовінізму.

ДОМАГАЄМОСЯ ЗВІЛЬНЕННЯ ПОЛІТИЧНИХ ВІЗНИВ.

МАНІФЕСТАЦІЯ РОБІТНИЧО-СЕЛЯНСЬКИХ ПОСЛІВ В ЧАСІ ЗАПРЯСЯЖЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА МОСЦІШКОГО.

Не дивлячись на заперення голови народних зборів, маршала союму Ратая, не дивлячись на практиковані дотепер звичай, ривши уряд Бартова в останній хвилині, що присяга президента Мосцішкого відбувається не в соймі, а в королівському замку. Ця заміна місця, заміна “демократичного” союму на замок мала за причину не тільки бажання вчинити акт присяги більш “врочистий”. Це було чимсь вроді символу, як теж був це політичний маневр. Ця спроба, придумана маршалком П'єлсудским, мала на меті стероризувати сойм, оскільки його дрібно-міщанські елементи як, наприклад, П.П.С. і так звані селянські партії, що були дуже збентежені занадто скорим та зверхнім компромісом голови вчерашньої “революції” та його торгівні з правивкою. Мало це також на меті застрашити непримиримі селянсько-робітничі опозиції. Уряд Бартова мав на увазі здогад, що невдоволення з теперішнього стану лексично може виявитися на звичайному соймовому терені, загрожуючи заколотити “врочистий” акт.

Це рішення перевести присягу в замок стурдувало з сприятливим так “польською” соймовою лівці. Спротив цей виявився в... кулуарних та клубових розмовах. П.П.С., вірна своїм принципам страху перед відповідальністю, поладала діло на половину; на своєму засіданні ривши польський клуб П.П.С. не брати участі в народних зборах в замку. Слід відмітити, що не тільки Рипиндя, Гаузер та Пискі взяли участь в народних зборах.

Спроба стероризувати послів була переведена після правди “стратегії”. На замковому подвір'ю як теж у внутрі замку згромаджено поважну кількість війська. Послів вели на салю через ряди озброєного війська; в інших замкових салях розміщено цілі військові частини. Скоценовано теж там масу жандармів та мундурової і поліцейвої поліції (на цей час останньої був полесовець Гожеховський).

В салі “асамблеї”, у якій мав відбутися акт заприсяження, розміщено в ложах дипломатів в парадних уніформах на чолі з палським нунцієм. Зібравшись також дуже численно представники закордонної та краєвої преси, кореспонденти. Були теж представники вищої польської бюрократії з

ПОДОРОЖНІ НОТАТКИ З БУКОВИНИ.

В ПОТЯЗІ.

Минули польську і в'їхали на румунську територію. В купе лишилось нас тільки трох: я, один торговельний агент з Відня і один черновецький студент, що нам шлю дорогу оповідав про страхоття румунської влади на Буковині. За порадою студента чистимо чимодани від всієї хоч-би дещо підозрливої літератури, викладаємо через вікна газети, перевіряємо докладно вже мабуть сотий раз свої кишені, бо румунська погранична контролля — як нас запевняє студент, — привичаена дивитися на них, в кого знаходять багато книжок без огляду на зміст, як на більшовицьких агітаторів, а тому відповідно контролюємо.

Врешті потяг зупиняється. Виглядаю з вікна і бачу невеличку зі зниженими будинками станцію, де на головному будинку уміщена незрозуміла мені румунська напись, що повинна би заступити колією українську напись — “Неполюкіші”. Станція майже порожня. На пероні стації стоять двоє селян, троє жандармів, п'ять румунських жовнів і кілька залізничних урядовців та робітників. От румуні — думаю собі — сивол румунської влади на Буковині. Двоє селян, а троє жандармів! Але найбільше врази мене зовнішній вигляд румунських жовнів, що босі, обдерті, просто як жебраки стояли виправовані перед потягом “на поздорів”.

Це же найкраще одягнені, — поспішно мене студент — бо румунська військова влада висилає на службу по станціях куди переїзять чужинці так убранных жовнів, як їх висилають на всякі паради в Чернівцях.

Ваше купе увійшов контрольор. Не помогло то, що вяску літературу ми винесли. Контрольора було дуже солідна. Контрольор перепроверив наш чимодани до гори дном, прощувач кожний рубчик в одязі, заглядав дуже довго в очі і аж тоді видав нам нашу паспорти на знак, що можемо їхати спокійно дальше.

Потім від'їжджав аж за пів години. За той час треба було купити білет до Черновців і розміняти гроші. Повернувшись до вагону, я застав вже тут троє двоє селян, що передіє проходивалися по пероні. Сиділи в кутку і перешиптувалися. Захотілось побалакати з ними і довідатися про настрої українського села. Самі з Неполюкієв, і їдуть до Черновців — тільки всього, що на початку можна було довідатися. Коли рушив потяг, а я вже досить наговорився про пооду, про життя, буття в Галичині, почастував своїх співбесідників кілька разів польськими папіросами, тоді лише ми розбалакали сердечніше. Розказали мені, що їдуть до Черновців до банку позичити гроші і то вже третій раз, бо все обидіють, а не дають. Скаржились, що на селі велика нужда. Заробітків нема ніяких: попереднього року був на Буковині неурожай і на переданку нема хліба. Ходять люди на заробітки через кордон аж до Галичини, рубають дрова, але там їх немилосерно експлуатують і тому переставоють ходити. Подати дуже великі, а до того додучаються ще військові самовільні реквізиції. Товарів фабричних докупитися годі, бо дуже дорогі. Грошей в позичку хоч згнать на селі не дістанеш. Селяне обінують вже 100 і більш процентів і то не можна дістати.

— А як живете з Румунами? — питаю. — Ані навіть не згадуєте! — Чому? — давалися, що побіда П'єлсудского відчинить тюрми політичних в'язнів і ці надії не виправдалися. Сьогодні працюючі міст та сіль дйшли вже до переконання, що П'єлсудскі перенів від “побідженого” Вітоса всю цурацьку спадщину; кодекси, ключі від тюрми, нагай, якими хоче златити визвольний робітничий рух.

— Ми їх маємо вже по вуха. Що години приходиться тобі ходити до хати, то жандарм, то нотар, то жовнір, то пограничний сторож, то езекутор, то агент сигуранці і кожному дай! Не даси, то він все собі шось знайде, щоби помститися. Або запише, що собака неприв'язана ходить, або не подобається йому шось гній не прикрійтий — і за те приходиться опісля платити кару — або податок наложиться такий, що отямитися годі, або коня зарекувиє, або за переховання бунтівників вчепиться і т. д. — А школа яка у вас? — Румунська — а яка? Ще в 1920 році Румуни завели свою школу.

— І вчать діти? — Та вчать, але як? Учитель у нас свій чоловік, Українець. Але приказали Румуни вчити по румунськи, вчить хоч сам нічого по румунськи не знає. Їздив аж два рази на курси до Ясс, але мимомого ті діти, що нині виходять зі школи не вмійуть навіть підписатися. — У вас тепер вибори будуть? — звертаю я до теми, що мене особливо цікавила. — Та ідуть... і замовкли, бо поїзд станув і до нашого вагону увійшов один залізничник. Начали знову з гарної погоди. Чуючи українську мову, залізничник присів до нас. Довідуємося, що працює при товарових потягах і заробляє місячно 1,600 лев. Дивуюся, що так мало, бо вже на станці Неполюкієв перехоноався, що життя в Румунії незвичайно дороге.

— Та це в мене тільки на тютюні вистарчає, — каже залізничник.

— Ну, а решта?

— Продаємо вагони, — каже з усмішкою залізничник.

— Якто продаєте?

— Цілкою просто. Треба кому-небудь вагонів, то він звертається до начальника станції, бо там треба-б платити великого хабара, довго чекати на замовлені вагони і платити за них по усталеній тарифі. Ми, що провадимо товарні вагони, продаємо їх по дуже низькій ціні і зараз-же доставляємо.

— А що на початку станції? — Треба ділитися з ними і мовчати. Дивується? Ні, не дивується, бо жити треба, а хто в Румунії так не робить?

— І це балакав не хто інший, а звичайний залізничний робітник найнижчої категорії і до того Українець, якого Румуни по окупації Буковини звільнили з служби, навіть на мою думку, без спеціальних спекулянтських здібностей. А що доперва діється в інших сферах державного життя?

Звертаю знову балачку на вибори. Питаю про парті, про програму партії, про виборчу агітацію і т. д. Мої співбесідники в тому питанні визнаються мало. Оповідають мені тільки, що при попередніх виборах глотували селяне на Брагуні (ліберальна партія), бо так казали голосувати вийти, а самі нічого не знають, бо не читають газет: по румунськи не розуміють, а своїх нема. Проте страшили всяку надію щоби українському селянинові під румунською владою жилося краще, тому виборами цікавляться мало.

— Питають, чи знаю, як там у більшовиків і чи правда то, що там люди людей їдять? Ні — кажу — неправда. А тут говорять, кажуть вони. — Зі зрозумілих причин батлачку на ту тему уриваємо, бо і я, і мабуть мої співбесідники пригадали собі, що і стіни мають вуха, — а ми в країні сигуранці.

— Поїзд вже доїжджає до Черновців, а мені ще хотілось би довідатися про земельну реформу на Буковині. Ну, що Румуни дали діаром землю — кинув я. Дали та не нам — відповідали селяне. — А кому? — Своїм придумкичам, що їх як саранчї налізло на Буковину. Дістаєм по 5 гектарів землі ті, що іколи на ній не робили і нині не роблять а сидять собі в Чернівцях, а нам

тую землю наймають за великі гроші.

Потяг станув уже в Чернівцях. Збираємо пакуки і виходимо на перон. На станці людей стільки, що годі протиснутися. Робітники, селяне, офіцери, купці, а у самих входивих дверей усталений живий образ великої Румунії тюрми народів. Стоять закуті разом в одній ланцюг обдерті, босі жовніри румунської армії, всіх до 50 осіб або і більше. Хто вони по національності, тяжко сказати, бо вітаються з армією і бунтуються так Румуни, як і Українці, Маляри, Німці, Болгари і інші. Але це таке мабуть буденне явище що навіть ніхто не звертає на них уваги.

М. Краченко.

Чернівці, в травні 1926 р.

ПІД ПОЛЬЩЕЮ.

“У НАС В ПОЛЬЩЕ, ЯК КТО ХЩЕ”.

По останніх відомостях з Польщі, завели місцеві старости в кількох західно-українських повітах на власну руку стан облоги. У Львівському і тернопільському повітах жандармерія заборонила взагалі всяку діяльність місцевих українських товариств. У Львові розв'язано останню повітову організацію “Січ”. На окремих людей, відомі з своєї громадської роботи, наложено домашній арешт. На протести місцевого населення проти незаконного кроку місцевої влади і на виводи, що варшавський уряд ухвалив стан облоги лише в західних польських повітах, місцева влада говорить, що розпорядження центральних властей її нічого не обходять.

СУДЯТЬ І СУДЯТЬ БЕЗ КІНЦЯ Й МІРИ.

Дня 17. травня с. р. судив польський суд в Рівні 8 членів Комуністичної Партії Західної України, і за злочин державної зради засудив шістьох обжалованих на 24 роки в'язниці.

У Львові судять зараз 12 Українців “членів української військової організації” за голунову зраду і ряд окремих нападів на пошти, державні каси і т. д., що мали бути поповнені обвинуваченими в 1924—25 р.р. в Станиславові, Богородчахах, Калущі, Долоїні і на головний пошти у Львові.

В Ковлі начався 9. червня с. р. політичний процес проти 31 українських селян, оскаржених за принадлежність до протидержавних організацій.

У Львові в тюрмах сидить зараз в келях разом з бандітами, ошуканцями і злодіями велика маса людей, — між ними редактори припиненого українського робітничого тижневика “Світло” і жидівського “Ді Боксе”, арештованих перед або 1. травня, а яких польська преса куратура обвинуває в державній зраді.

Така сама картина є також в інших, провінціальних тюрмах на Західній Україні.

ПЕТЛЮРА БІЛЬШЕ ЯК ФРАНКОВІ.

Вшанування пам'яті Івана Франка перейшло на Західній Україні на загад дуже блідо. Робітничі організації, або розбиті поліцією, або стоять під впливом пепесівців і тому на свято не відгукнулись. На селі їдуть тільки-що підготування до свята, не відомо лише, чи жандармерія дозволить.

В українських середніх школах присвячено пам'яті Івана Франка тільки одну шкільну годину і то польські власті заборонили учителям говорити про Івана Франка шось більше, чим подати кілька дат з його життя.

Увага західно-української інтелігенції відвернена від вшанування пам'яті І. Франка убітвом С. Петлюри і тому висвітленню діяльності І. Франка уділяється в пресі дуже мало місця.

“Укр. Роб. Вісті”, не одіюнка українська газета в Канаді, що виходить три рази на тиждень. Нехай буде водно в кожній хаті робітника і фермера!